

یادداشت

دکتر محمدصادق

کوشکی

هیئت علمی دانشگاه تهران

الگوی مهار مردمی تروریسم در مکتب شهید حاج قاسم سلیمانی

اشاره | قطعاً بار عمده‌ای از مبارزه با تروریست در سطح منطقه غرب آسیا بر دوش نیروی قدس و فرمانده دلاور آن، شهید حاج قاسم سلیمانی بود و الگویی که ایشان انتخاب کرده بود، برگرفته از نهضت حضرت امام (ره) بود که قائل بودند، برای مواجهه با مشکلات بزرگ، دولت‌ها از توانایی کافی برخوردار نیستند و باید توانایی ملت‌ها به توانایی دولت‌ها افزوده شود.

مبارزه با طالبان و مهار آن حضور داشتند، مورد حمایت موردی و مقطعی جمهوری اسلامی قرار می‌گرفتند. این الگو در سال‌های اخیر به شکل گسترده‌تری در منطقه غرب آسیا، به کار گرفته شد؛ یعنی زمانی که ما در عراق، شاهد قدرت گرفتن موج شدید تروریسم تکفیری در قالب دولت داعش بودیم.

الگوی مواجهه با داعش در عراق و سوریه

آنچه برای مواجهه با موج شدید تروریسم تکفیری که تحت عنوان داعش و با پشتیبانی مستقیم و جدی آمریکایی‌ها و دولت‌های سعودی، امارات و حتی ترکیه در عراق، پای گرفته بود، بازهم همان الگویی است که در افغانستان، به نوعی پاسخ گرفته بود؛ یعنی بهره‌گیری از توان بومی و محلی برای مواجهه با تروریسم. در عراق نیز این الگو به کار گرفته شد و حشدالشعبی به ظهور رسید که در نهایت، موفقیت خود را در مواجهه با این پدیده نشان داد. داعش پدیده‌ای بود که ارتش‌های ملی در عراق، سوریه و حتی در کشورهایی مانند نیجریه، قادر به مهار آن نشده بودند اما رویکرد بهره‌گیری از توان ملی، بومی و مردمی در عراق، به خوبی توانست با داعش مواجهه کند و این دولت خود خوانده و دست‌پورده آمریکا، صهیونیسم و ارتجاع عربی را با شکست مواجه نماید. البته همین الگو به شکل دیگری در سوریه رخ داد؛ زمانی که موج تروریسم تکفیری در سوریه، در قالب بیش از هفتاد و چند گروه تکفیری و تروریستی با حمایت آمریکایی‌ها، اروپایی‌ها، ترکیه، عربستان، امارات، قطر و اردن شکل گرفت، ترکیبی از نیروهای کلاسیک مانند ارتش سوریه و بخشی از ارتش مستشاری روسیه، نیروهای منظم و کلاسیک جمهوری اسلامی، توان بومی و مردمی سوریه (دفاع

آغاز مبارزه شهید سلیمانی با تروریسم

بار عمده مبارزه جمهوری اسلامی با تروریسم در سطح منطقه غرب آسیا بر دوش نیروی قدس و فرمانده آن، شهید سلیمانی بوده است. شاید اولین گام جدی جمهوری اسلامی، نیروی قدس و در رأس آن، شهید سلیمانی برای مواجهه با تروریسم و فتنه طالبان در دهه ۷۰ شمسی بود؛ یعنی در مقطعی که شهید سلیمانی به تازگی فرماندهی نیروی قدس را بر عهده گرفته و جمهوری اسلامی با ظهور طالبان در افغانستان و مزاحمت‌ها و مشکلاتی که این گروه دست‌پورده آمریکا، سعودی و امارات در مرزهای شرقی ایران در سال‌های ۱۳۷۶ - ۱۳۷۷ پس از آن، ایجاد کرده بودند، مواجه شد.

تقویت نیروهای مردمی افغانستان در برابر طالبان

الگویی که شهید سلیمانی در این مواجهه و مهار طالبان درون محدوده خودش و ممانعت از برتری یافتن تروریست‌های طالبان انجام داد، الگوی تقویت نیروهای بومی بود. به همین دلیل، ایشان محور مبارزه جمهوری اسلامی با گروه طالبان در سال‌های ۷۷ - ۷۶، به خصوص پس از جنایتی بود که در کنسولگری جمهوری اسلامی در شهر مزار شریف روی داد که به شهادت تعدادی از دیپلمات‌ها و کارگزاران جمهوری اسلامی در آن منطقه منجر شد. در واقع، پشتیبانی از نیروهای مقاومت ضد تروریستی مانند مجموعه جمعیت اسلامی افغانستان با فرماندهی احمدشاه مسعود و سایر مجموعه‌ها - که هرکدام برای مبارزه با طالبان انگیزه داشتند- در پیش گرفته شد و حتی برخی از نیروهای ملی‌گرای صفحات شمال افغانستان و ازبک‌هایی مانند ژنرال دوستم، مادامی‌که در مسیر

دولت‌ها افزوده شود. دقیق‌ترین و کامل‌ترین نوع این الگو را ما در دفاع مقدس شاهد بودیم، این الگو در سال‌های دفاع مقدس در کردستان، به‌کارگیری شد. در زمانی که شهید سلیمانی، مسئولیت امنیت جنوب شرق کشور را به عهده داشت، ایشان همین الگو را در جنوب شرق استان‌های بلوچستان و کرمان برای ایجاد امنیت به کار گرفتند. همین الگو در افغانستان نیز به کار گرفته شد. همین‌الگو توسط شهید سلیمانی در عراق و سوریه، به کار گرفته شد و عملاً **خط مواجهه با تروریسم در نگرش و مکتب شهید سلیمانی، خط به‌کارگیری توان بومی و مردمی در مواجهه با تروریسم است.** این خط در واقع، راهبرد انقلاب اسلامی برای مواجهه با پدیده تروریسم محسوب می‌شود. از این نظر، موفقیت شهید سلیمانی در انجام مأموریت‌های محوله از سوی نظام جمهوری اسلامی در مهار تروریسم مورد حمایت جهان استکبار، مدیون به‌کارگیری راهبردی است که حضرت امام (ره) برای آینده انقلاب اسلامی، ترسیم کرده بودند.

وطنی سوریه) و آنچه نیروهای رزمنده اعتقادی مانند فاطمیون، زینبیون، حیدریون عراق و مانند آن‌ها و در نهایت، حزب‌الله به‌عنوان یک نیروی بومی در عراق و سوریه، به کار گرفته شد. علی‌رغم آنچه کسی پیش‌بینی نمی‌کرد که این جبهه ضد تروریسم در سوریه موفق شود، به لطف خدا و با تلاش‌هایی که به دست رزمندگان اسلام و فرماندهی امثال شهید سلیمانی صورت گرفت، موج تروریسم در سوریه، مهار و طومار آن درهم‌پیچیده شد.

نهیست خمینی؛ الگوی مواجهه شهید سلیمانی با تروریسم

چنانچه بخواهیم یک ارزیابی از این نگرش شهید سلیمانی در بحث نحوه مواجهه با تروریسم داشته باشیم، در واقع این، همان الگویی است که ایشان از انقلاب اسلامی و الگوی فکری حضرت امام (ره) برداشت کردند. حضرت امام (ره) قائل بودند که برای مواجهه با مشکلات بزرگ، دولت‌ها از توانایی کافی برخوردار نیستند و باید توانایی ملت‌ها به توانایی